VEROHALLINTO
Esikunta- ja oikeusyksikkö
Matti Merisalo

23.11.2023

Talousvaliokunta
TaV@eduskunta.fi

Lausuntona talousvaliokunnassa käsiteltävänä olevassa asiassa U 60/2023 vp Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle komission ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi digitaalisen euron käyttöönotosta (digieuroasetus) esitän kunnioittaen seuraavaa.

Verohallinnon kannalta keskeinen digieuroasetukseen liittyvä kysymys on tiedonsaannin turvaaminen verovalvontaa ja harmaan talouden torjuntaa varten. Asetusluonnoksessa on käsitelty viranomaisten tiedonsaantioikeuksia rahanpesun ja terrorismin rahoituksen torjuntaa varten. Sen sijaan muiden viranomaisten, kuten veroviranomaisten tiedonsaantioikeuksia asetusluonnoksessa tai sen perusteluissa ei ole käsitelty, minkä vuoksi voi jäädä epäselväksi, missä laajuudessa viranomaisella on oikeus saada tietoja esimerkiksi digitaalisen euron maksutilin tilitapahtumista, kun tiedonsaantioikeudesta ei ole asetuksessa säädetty.

Verotusmenettelystä annetun lain 19 §:n mukaan jokaisen on annettava Verohallinnon kehotuksesta nimen, pankkitilin numeron, tilitapahtuman tai muun vastaavan yksilöinnin perusteella tietoja, jotka saattavat olla tarpeen muun verovelvollisen verotusta tai muutoksenhakua koskevan asian käsittelyä varten ja jotka selviävät hänen hallussaan olevista asiakirjoista tai muutoin ovat hänen tiedossaan, jollei hänellä lain mukaan ole oikeutta kieltäytyä todistamasta asiasta. Verotukseen vaikuttavia, taloudellista asemaa koskevia tietoja ei kuitenkaan saa kieltäytyä antamasta. Tämän säännöksen nojalla Verohallinnolla on oikeus saada yksittäisessä tapauksessa esimerkiksi pankilta tiedot verovelvollisen pankkitilin tilitapahtumista verovalvontaa varten.

Verohallinnon näkemyksen mukaan verovalvonnan mahdollistamiseksi on välttämätöntä, että Verohallinnolla on digitaalisen euron maksutilin tapahtumiin ja muihin tietoihin yhtä laaja tiedonsaantioikeus kuin tavallisen pankkitilinkin tietoihin. Vastaava tiedonsaantioikeus olisi perusteltua olla muilla viranomaisilla, jotka tarvitsevat tilitietoja lakisääteisten tehtäviensä hoitamiseksi. Asetuksessa tulisikin nimenomaisesti huomioida ja turvata veroviranomaisen ja muiden vastaavien valvontaviranomaisten tiedonsaantioikeudet vähintäänkin samassa laajuudessa kuin rahanpesun ja terrorismin torjuntaviranomaisten ohella.

U-kirjelmästä ilmenevän valtioneuvoston kannan mukaan valtioneuvosto pitää tarpeellisena korkean yksityisyyden ja henkilötietojen suojan ohella varmistua *riskiperusteisesta lähestymistavasta rikostorjuntanäkökohtien osalta*. Valtioneuvosto katsoo, että esimerkiksi pienten maksutapahtumien kohdalla voidaan tarjota korkeampaa yksityisyyden ja henkilötietojen suojaa mahdollistaen samalla digitaalisella eurolla maksaminen ilman suoraa internetyhteyttä. Valtioneuvosto pitää

tärkeänä, että sääntelyn, viranomaisten tiedonsaantioikeudet mukaan lukien, tulisi olla riskiperusteista ja yhdensuuntaista muiden vastaavan riskitason omaavien maksuratkaisujen kanssa.

Verohallinto yhtyy valtioneuvoston näkemykseen siitä, että mm. viranomaisten tiedonsaantioikeuksia koskevan sääntelyn tulisi olla riskiperusteista ja yhdenmukaista muiden vastaavien maksuratkaisujen kanssa. Keskeinen merkitys riskien hallinnan kannalta tulee olemaan komission täytäntöönpanosäädöksillä, joilla asetetaan digitaalisilla euroilla suoritettavien verkon ulkopuolisten maksutapahtumien rajoitukset ja saldorajoitukset. Näitä rajoituksia ja niiden noudattamisen valvontamekanismeja määritettäessä tulee ottaa huomioon myös verotuksen välttämiseen ja harmaan talouden lisääntymiseen liittyvät riskit.

Matti Merisalo
Lakiasiainjohtaja